

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

географічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Підприємництво та бізнес планування

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова, вибіркова)

Освітньо-професійна програма Менеджмент туристичної індустрії

(назва програми)

Спеціальність 073 Менеджмент

(вказати: код, назва)

Галузь знань Управління і адміністрування

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

географічний факультет

зва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробник: Єремія Ганна Іванівна, к.г.н., асистент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) https://ecogeo.cv.ua/Єремія-Ганна_Іванівна

Контактний тел. 0508561452

Е-mail: h.yeremiia@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації

Вид консультації	День проведення	Час проведення
Очні консультації	понеділок	13.00-14.00
Онлайн-консультації	середа	16.00-17.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Дисципліна «Підприємництво та бізнес планування» спрямована на формування у студентів сучасного економічного мислення, системи спеціальних знань та практичних навичок у сфері організації власного бізнесу, проблем організації та функціонування бізнесу; обґрунтування бізнес-ідей, складання бізнесплану, розуміння державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та визначення можливостей підприємницької діяльності. Вивчення дисципліни дає можливість студентам набутти важливих навичок ведення власної справи, починаючи з її створення й завершуючи ліквідацією. Виховає вміння підготувати глибоко розроблений та добре обґрунтований бізнес-план, навчить оцінити ефективність та реальність проєкту, обґрунтувати доцільність участі в реалізації проєкту зацікавлених банків, інвесторів та підприємств, забезпечити потенційних інвесторів необхідною для прийняття рішення інформацією про способи фінансування.

2. **Мета:** Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців системи спеціальних знань та навичок у бізнес-плануванні, формування професійних компетенцій, необхідних для здійснення даного виду діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засоби і методи бізнес-планування підприємства, механізм складання бізнес-планів на підприємствах різних галузей народного господарства та форм власності.

Завдання: Основні завдання: вивчення теоретичних основ бізнес-планування підприємницької діяльності, його методології та організації, дослідження взаємозв'язку між стратегією підприємницької діяльності та бізнес-планами, ознайомлення із видами бізнес-планів, їх структурою, логікою розробки та оформлення, опанування методів і процесів бізнес-планування, вивчення змісту окремих розділів бізнесплану та методики розрахунку планових показників, освоєння навичок бізнес-планування з врахуванням специфіки бізнесової діяльності, розвиток умінь з презентації бізнес-плану.

3. **Пререквізити.** З метою підвищення ефективності засвоєння курсу здобувач вищої освіти має вивчити наступні дисципліни: «Менеджмент», «Операційний менеджмент», «Менеджмент готельно-ресторанних послуг» та інші.

4. Результати навчання.

Компетентність, що забезпечує. Вивчення курсу забезпечує формування у фахівців компетентності щодо базових принципів, основних категорій, сучасних концепцій, теоретичних положень і практичних методів управління персоналом, а також формування здатностей:

Загальні компетентності

3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)..

Спеціальні компетентності

3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

Програмні результати. Формування результатів навчання ґрунтується на визначених освітньо-професійною програмою компетентностях, при врахуванні їх сформованості залежно від освоєних раніше чи суміжно подібних дисциплінах та виконанні завдань з професійної діяльності згідно кваліфікації.

4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
7. Виявляти навички організаційного проектування.
12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.
17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

У результаті вивчення навчальної дисципліни, студент повинен набути такі результати навчання:

знати: – сутність бізнес-плану та їх основні різновиди; – типову структуру бізнес-плану; – вимоги до оформлення та стилю написання бізнес-плану; – основні показники оцінки ефективності бізнес-плану; – методи оцінювання ризиків при бізнес-плануванні.- порядок та вимоги до презентації бізнес-плану.

вміти: – складати як бізнес-план в цілому, так і план маркетингової, виробничої, організаційної та фінансової діяльності як структурні елементи бізнес-плану; – моделювати грошові потоки від реалізації бізнес-плану; – оцінювати ефективність та ризики бізнес-плану на основі прогнозних грошових потоків; – застосовувати сучасні програмні засоби для автоматизації фінансово-економічних розрахунків при бізнес-плануванні, презентувати розроблений бізнес-план

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2й	4	5	150	30	30			90		іспит

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1 Підприємництво – основа господарської діяльності												
Тема 1. Підприємництво – основа господарської діяльності	12	4	4	-	-	10						
Тема 2 Державне регулювання підприємництва	9	4	4	-	-	15						
Тема 3. Ліцензування підприємництва.	9	3	4	-	-	15						

Тема 4. . Підприємницький успіх та культура бізнесу	14	4	3	-	-	10						
Разом за змістовим модулем 1	34	15	15	-	-	40						
Змістовий модуль 2. Бізнес-план в системі планування діяльності підприємства												
Тема 1. Бізнес-план в системі планування діяльності підприємства	12	3	3	-	-	10						
Тема 2. Галузь, підприємство та його послуги. Маркетинг план.	10	4	4	-	-	15						
Тема 3 Виробничий та Організаційний план	24	4	4	-	-	10						
Тема 4. Фінансовий план та оцінка ризиків	15	4	4	-	-	15						
Разом за змістовим модулем 2	46	15	15	-	-	50						
Усього годин	150	30	30	-	-	90						

5.3. Теми практичних занять

№		Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
Змістовний модуль 1				
1.	Назва	Тема 1 Підприємництво – основа господарської діяльності	5години	5 балів
	Завдання	Презентація есе. Обговорення запропонованих підприємницьких ідей. 3. Проведення модерації та визначення напрямків роботи в малих групах		
	Результат			
2.	Назва	Тема 2. Планування і організація підприємницької діяльності	5години	5 балів
	Завдання	вивчення матеріалу лекції, опрацювання основної та додаткової літератури. Ознайомитись із етапами бізнес плану та вимогами щодо його оформлення		
	Результат			
3.	Назва	Тема 3. Ризики підприємницької діяльності. Підприємницький успіх та культура бізнесу	5години	5 балів
	Завдання	: вивчення та доповнення матеріалу лекції, огляд періодичних видань, підготовка дайджесту «Вплив сучасних технологій в підприємництві на підвищення конкурентоспроможності підприємства» та підготовка до практичного заняття		
	Результат			
Змістовний модуль 2.				

4.	Назва	Тема 4. Опис продукту підприємства та ситуації на ринку План маркетингу	3 години	5 балів
	Завдання	необхідно дати чітке визначення та опис предмету комерційної ідеї, тобто тих видів продукції (послуг), які будуть вами запропоновані, описати основні характеристики продукції; при цьому зробити акцент на перевагах, які вона дасть потенційним покупцям, вказати на деякі аспекти технології, необхідної для виробництва продукції (послуг). Аналіз конкурентів; визначення орієнтирів (основних спрямувань) маркетингової діяльності та формулювання конкретних цілей з їх кількісним визначенням.		
	Результат			
5.	Назва	Тема 5 Виробничий план	3 години	3 бала
	Завдання	довести вашим потенційним партнерам, що ви зможете реально робити потрібну кількість товарів у потрібний термін і з необхідною якістю.		
	Результат			
6.	Назва	Тема 6. Організаційний план	5 години	3 бала
	Завдання	Студенти повинні привести організаційну схему підприємства, з якої повинно бути чітко видно: хто і чим буде займатися, як усі служби будуть один з одним взаємодіяти і як їхня діяльність намічається координувати і контролювати.		
	Результат	.		
7. Назва Тема 7. Фінансовий план та оцінка ризиків			4 години	4 бала
Завдання				

5.4. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота студента (далі – СРС) як невід’ємна складова освітнього процесу у вищому навчальному закладі є однією з форм оволодіння навчальним матеріалом поза межами аудиторної роботи, в час, вільний від обов’язкових навчальних занять.

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Бізнес-план і його роль у розвитку підприємств 2 бали/15 годин

Тема 2. Структура бізнес-плану 2 бали/ 15 годин

Тема 3. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги 1 бали/ 10 годин

Змістовний модуль 2

Тема 4. Характеристика етапів бізнес плану 2 бали/ 15 годин

Тема 5. Аналіз потенційних ризиків та шляхи їх уникнення 2 бали/ 25 годин

Тема 6. **Технологія розробки різних видів бізнес плану** 1 бали/ 25 годин

Всього 10 балів/ 105 годин

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача) – не передбачено.

6. Методи навчання:

Під час викладання освітньої компоненти «Основи бізнеспланування у менеджменті» використовуються такі методи навчання:

- словесні методи: бесіда, пояснення, робота з електронними ресурсами;
- наочні методи: демонстрація відео, презентації, періодичні видання, книги;
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (курси, семінари, круглі столи, воркшопи)
- методи стимулювання пізнавального інтересу: дискусії, навчальні ігри, тренінги, кейси, кросворди, доповіді.

7. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали. Також, підсумкова оцінка може бути оскаржена здобувачем освіти, процедура регламентується Положенням про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань <https://drive.google.com/file/d/16FPnHMJXd2a1362HvDwmvoZ5uEih42ks/view>).

Формою поточного контролю являється усний контроль, а саме: індивідуальне опитування; письмовий контроль: тестування, розв'язування задач, вирішення кейсів, ситуативних завдань, захист ІНДЗ.

Контроль виконаних за бажанням студентів ІНДЗ, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) завдань, здійснюється шляхом оцінювання у процесі усного індивідуального захисту у формі бесіди при поданні викладачу всіх необхідних матеріалів (презентацій, тез виступів, рефератів тощо).

Формою підсумкового контролю є іспит, який враховує результати поточного контролю, наявні результати виконання ІНДЗ та результати власне самого екзамену.

Засоби оцінювання

Засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання з дисципліни компоненти «Основи бізнес планування у менеджменті»

- модульна контрольна робота;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах (при наявності);

8. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Головним критерієм успішного освоєння дисципліни компоненти «Підприємництво та бізнес планування» є досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом освоєння навчальної дисципліни

Для оцінювання результатів освоєння дисципліни студентом використовується нижче зазначена числова (рейтингова) шкала.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Поточний контроль здійснюється під час семінарських занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретної роботи. Оцінки виставляються у балах, що зазначаються перед оголошенням теми семінару та у робочій навчальній програмі і силабусі.

Оцінки (бали) за самостійну роботу виставляються за її письмове виконання в день написання модульного контролю, або за індивідуально виконане письмове завдання.

Модульна контрольна робота, завданням якої є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, здатності осмислити зміст даної частини дисципліни, уміння письмово подати певний матеріал. Модульна контрольна робота передбачає тестування (Модульна контрольна №1 - 10 балів, модульна контрольна №2 - 10 балів (максимально)).

Модульний контроль (сума балів за окремий змістовий модуль) виставляється на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля як сума оцінок отриманих на семінарах, за самостійні роботи та модульну контрольну роботу. Загалом за результатами першого модуля здобувач освіти може отримати 30 балів (15 балів – участь у практичних заняттях, 10 балів – контрольна робота, 5 балів – самостійна робота), за результатами другого - 30 балів (15 балів – участь у практичних заняттях, 10 балів – модульна контрольна робота, 5 балів – самостійна робота).

Загальна кількість балів набрана здобувачем вищої освіти в змістовному модулі виставляється в журналі обліку відвідування та успішності академічної групи і відомості, що здається у деканат.

Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі заліку з врахуванням балів (оцінок) отриманих за два модулі. Іспит проводиться в усній формі і передбачає відповіді на два теоретичні питання (1 питання – 10 балів; 2-е питання – 10 балів), ситуаційне завдання (20 балів) Загальна сума балів, яку може отримати студент – 40 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти

						Поточне тестування та самостійна робота								Ісп ит	Сума
Змістовий модуль №1							Змістовий модуль № 2								
T1	T2	T3	T4	T5	CP	MK1	T8	T9	T10	T11	CP	MK1			
3	3	3	3	3	5	10	3	3	3	5	5	10	40	100	

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

9. Політика курсу

Впродовж семестру для перевірки знань студента та контролю за самостійною роботою студента застосовують письмові (задачі) роботи, письмові роботи (тести), обговорення тем самостійного опрацювання на практичних заняттях. Під час практичних занять здобувач вищої освіти повинен знати сутність понять, термінів, вирішувати задачі.

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

- Питання плагіату та академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО: Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view.

- Положення про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJlI2ot4UeSq2_BSgadrPI_/view

- та Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view

- **Політика щодо визнання результатів здобутих шляхом неформальної освіти:** Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол No10 від 28 жовтня 2019 року)» (<https://drive.google.com/file/d/1o0CFtXHLrgqS-T43aFun6blUvZO7Z0z1/view>) допускається зарахування практичних занять, навчальних елементів та отримання додаткових балів при наявності сертифіката (свідоцтва, тощо) отриманого здобувачем у неформальній освіті (курси, тренінги) з вивчення тем охоплених змістовим наповнення курсу.

Таким чином, за умови проходження навчальних тренінгів, в рамках неформальної освіти, на платформі: Prometheus (<https://prometheus.org.ua/>), Coursera, Ed-era (<https://www.ed-era.com/>) та інших фахових платформах виконання всіх завдань та отримання сертифікату, студент може отримати додатково бали до підсумкової оцінки по освітній компоненті компоненти «Основи бізнес планування у менеджменті»

10. Зустріч зі стейхолдерами та ментарами

Впродовж вивчення курсу під час проведення лекційних та практичних занять а також в позааудиторний час відбуватимуться зустрічі зі стейхолдерами та менторами. Цінним є можливість проведення тренінгів та вивчення практичного досвіду викладачі в закладах вищої освіти України.

11. Неформальна освіта

Неформальна освіта за темами курсу. Форми неформальної освіти: очна (тренінги, майстер-класи, семінари, майстерні тощо), дистанційна (дистанційні курси, семінари, конференції, вебінари).

Де здобути: неурядові установи, приватні особи, платформи дистанційного навчання, онлайн платформи (На Урок, Prometheus, EdEra тощо).

Оцінювання 0,5 бала за 1 год. навчання.

7. Рекомендована література -основна

1. Барроу Колін, Барроу Пол, Браун Роберт. Бізнес- план: Практ. посіб. Пер. з англ. – 3- е вид. Київ, 2014. 285 с.

2. Єремія Г.І. та інші Організація власного бізнесу: навч. посіб.: за ред. к.е.н., доц. Є.В. Ткача. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 264 с.

- 3.Козловський В.О. Бізнес-планування: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. Вінниця: Універсум-Вінниця, 2016. 241 с.
- 5.Кривонос А.О. Бізнес-планування на підприємстві: Навч. посіб. Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ. МАУП, 2016. 160 с.
- 6.Кучеренко В.Р., Карпов В.А., Маркітан О.С. Бізнес-планування фірми: Навч. посіб. Київ. 2017. 423 с
- 7.Покропивний С. Ф., Соболев С. М., Швиданенко Г. О., Шапринська Л. М. Б Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навч.- метод. посібник для самост. вивч. дисц. Київ, 2001. 160 с.
- 8.Покропивний С. Ф., Соболев С. М., Швиданенко Г. О., Шапринська Л. М. Б 59 Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навч.- метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2001. 160 с.

Додаткова:

- 1.Акулов М. Г. Робоча книга з бізнес-планування: (методичні рекомендації з написання і розробки бізнес-плану). Умань: ТОВ "Аналітик", 2017. 56 с.
- 2.Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. К.: Знання, 2015. 351 с.
- 3.Барнич Ю.О. Бізнес-план виробничої підприємницької діяльності: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. К.: ВАТ "УкрНДІСВД", 2018. 120 с.
- 4.Бізнес-планування: навчально-методичний комплекс для студентів економічних спеціальностей. М.В. Голованенко, О.В. Богуславський. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2016. 39 с.